**Europski parlament**
2024-2029

**USVOJENI TEKSTOVI**

# P10_TA(2026)0261

## Izvješće Komisije o Srbiji za 2025.

### Rezolucija Europskog parlamenta od 8. srpnja 2026. o izvješću Komisije o Srbiji za 2025. (2025/2255(INI))

*Europski parlament*,

– uzimajući u obzir Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Srbije, s druge strane[1], koji je stupio na snagu 1. rujna 2013.,

– uzimajući u obzir zahtjev Srbije od 19. prosinca 2009. za članstvo u EU-u,

– uzimajući u obzir mišljenje Komisije od 12. listopada 2011. o zahtjevu Srbije za članstvo u Europskoj uniji (COM(2011)0668), Odluku Europskog vijeća od 1. ožujka 2012. o dodjeli statusa zemlje kandidatkinje Srbiji te Odluku Europskog vijeća od 28. lipnja 2013. o otvaranju pregovora o pristupanju EU-u sa Srbijom,

– uzimajući u obzir Briselski sporazum od 27. veljače 2023. te Ohridski sporazum od 18. ožujka 2023. i provedbeni prilog uz njih,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1529 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. rujna 2021. o uspostavi Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA III)[2];

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1449 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uspostavi Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan[3],

– uzimajući u obzir zaključke predsjedništva sa sastanka Europskog

---

1 SL L 278, 18.10.2013., str. 16., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2013/490/oj.
2 SL L 330, 20.9.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 SL L, 2024/1449, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

vijeća u Solunu od 19. i 20. lipnja 2003.,

– uzimajući u obzir izjave sa sastanaka na vrhu EU-a i zapadnog Balkana održanih u Sofiji 17. svibnja 2018. i u Zagrebu 6. svibnja 2020.,

– uzimajući u obzir Okvirnu konvenciju Vijeća Europe za zaštitu nacionalnih manjina, koju je Srbija ratificirala 2001., i Europsku povelju Vijeća Europe o regionalnim ili manjinskim jezicima, koju je Srbija ratificirala 2006.,

– uzimajući u obzir brifing o tehničkim pitanjima organizacije Amnesty International objavljen 27. ožujka 2025. naslovljen „Serbia: journalists targeted with Pegasus spyware” (Srbija: novinari na meti špijunskog softvera Pegasus) – EUR 70/9186/2025, u kojem se dokumentiraju napadi na istraživačke novinare špijunskim softverom Pegasus,

– uzimajući u obzir izvješće o slobodi u svijetu organizacije Freedom House o Srbiji za 2026., objavljeno 19. ožujka 2026.,

– uzimajući u obzir Svjetski indeks slobode medija za 2025. Reportera bez granica, objavljen 2. svibnja 2025.,

– uzimajući u obzir sastanak čelnika zemalja zapadnog Balkana održan 1. srpnja 2025. u Skopju (Sjeverna Makedonija) o planu rasta za zapadni Balkan,

– uzimajući u obzir Izjavu sa sastanka na vrhu EU-a i zemalja zapadnog Balkana održanog 17. prosinca 2025.,

– uzimajući u obzir zaključke predsjedništva od 16. prosinca 2025. o proširenju,

– uzimajući u obzir Berlinski proces, započet 28. kolovoza 2014.,

– uzimajući u obzir zaključke predsjedatelja sa sastanka na vrhu o Berlinskom procesu od 22. listopada 2025.,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 6. listopada 2020. naslovljenu „Gospodarski i investicijski plan za zapadni Balkan” (COM(2020)0641),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 8. studenoga 2023. naslovljenu „Novi plan rasta za zapadni Balkan” (COM(2023)0691),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 8. srpnja 2025. naslovljenu „Izvješće o vladavini prava za 2025. – Stanje vladavine prava u Europskoj uniji” (COM(2025)0900) popraćenu radnim dokumentom službi Komisije naslovljenim „Izvješće o vladavini prava za 2025. – Poglavlje za Srbiju” (SWD(2025)0931),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 04. studenoga 2025. naslovljenu „Komunikacija o politici proširenja EU-a za 2025.” (COM(2025)0690) i priloženi radni dokument službi Komisije naslovljen „Izvješće o Srbiji za 2025.” (SWD(2025)0755),

–– uzimajući u obzir prvi sporazum o načelima kojima se uređuje normalizacija odnosa između vlada Srbije i Kosova od 19. travnja 2013., sporazume od 25. kolovoza 2015. te aktualni dijalog uz posredovanje EU-a za normalizaciju odnosa,

– uzimajući u obzir konačno izvješće misije za promatranje izbora Ureda za demokratske institucije i ljudska prava u okviru Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS/ODIHR) o prijevremenim parlamentarnim i predsjedničkim izborima održanima 3. travnja 2022. u Srbiji, koje je objavljeno 19. kolovoza 2022.,

– uzimajući u obzir konačno izvješće misije OESS-a/ODIHR-a za promatranje izbora o prijevremenim parlamentarnim izborima održanima 17. prosinca 2023. u Srbiji, koje je objavljeno 28. veljače 2024.,

– uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća iz prosinca 2006., zaključke Vijeća iz ožujka 2020. i zaključke predsjedništva Europskog vijeća iz Kopenhagena od 21. i 22. lipnja 1993., koji su poznati i kao kopenhaški kriteriji,

– uzimajući u obzir izjave posebnih izvjestitelja UN-a od 4. kolovoza 2025. o represiji srbijanske vlade nad studentskim pokretom,

– uzimajući u obzir članak 14. Ustava Srbije o zaštiti nacionalnih manjina,

– uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Srbiji, prije svega Rezoluciju od 22. listopada 2025. o polarizaciji i pojačanoj represiji u Srbiji godinu dana nakon tragedije u Novom Sadu[4],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. ožujka 2026. o strategiji proširenja EU-a,

– uzimajući u obzir službeno putovanje Odbora za vanjske poslove u Srbiju od 22. do 24. siječnja 2026.,

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A10-0163/2026),

A. budući da je proširenje glavni instrument vanjske politike EU-a te

---

4 SL C, C/2026/2098, 29.4.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2098/oj.

strateško geopolitičko ulaganje u dugoročni mir, stabilnost, sigurnost i blagostanje europskog kontinenta;

B. budući da se svaka zemlja kandidatkinja u procesu proširenja ocjenjuje na temelju vlastitih postignuća u ispunjavanju kopenhaških kriterija, nepokolebljive predanosti zajedničkim europskim vrijednostima i pravima te njihovog poštovanja, zaštite manjina, kao i usklađenosti s vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a; budući da ne postoje prečaci do članstva u EU-u;

C. budući da Srbija treba uložiti dodatne napore kako bi dodatno uskladila svoju vanjsku politiku s vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a jer su određena djelovanja, izjave i kontakti na visokoj razini, uključujući sudjelovanje srbijanskog predsjednika na vojnoj paradi 9. svibnja 2025. u Moskvi, u suprotnosti s ključnim vanjskopolitičkim stajalištima EU-a, posebno u pogledu Rusije;

D. budući da su se reforme povezane s EU-om u Srbiji znatno usporile, pa čak i nazadovale, u nekoliko ključnih područja, posebno u pitanjima koja su temeljna za proces pristupanja, kao što su vladavina prava, temeljna prava i sloboda medija; budući da je Komisija primijetila da su i dalje prisutni nedostaci u funkcioniranju demokratskih institucija; budući da su do danas privremeno zatvorena samo dva od 35 pregovaračkih poglavlja;

E. budući da posljednjih godina vladajuća koalicija u Srbiji kontinuirano narušava politička prava i građanske slobode, čime se vrši pritisak na neovisne medije, akademsku zajednicu, etničke manjine, političku oporbu i organizacije civilnog društva, uz istodobno sustavno slabljenje institucija i brisanje granica između političkih aktera, države i moći medija;

F. budući da je Srbija i dalje ključno bojno polje za strane kampanje dezinformiranja, osobito one koje provode Rusija i Kina, kojima se nastoje stvoriti protuzapadni diskursi, a mnoge od njih stvaraju i šire domaći akteri; budući da ruske propagandne medijske kuće kao što su RT Balkan (bivši Russia Today) i Sputnik slobodno djeluju u Srbiji i imaju znatan utjecaj na oblikovanje protueuropskih i antidemokratskih diskursa i njihovo širenje diljem regije; budući da te diskurse pojačavaju nacionalni mediji povezani s državom;

G. budući da je, prema neovisnom praćenju medija 2024., u srbijanskim medijima zabilježeno daljnje nazadovanje demokracije, pri čemu je vladajuća većina zauzimala više od 90 % vremena u eteru u vrijeme najveće gledanosti na nacionalnim televizijskim postajama te je prikazivana uglavnom neutralno ili pozitivno, dok je oporba dobivala manje od 10 % vremena u eteru i uglavnom bila prikazivana negativno;

H. budući da u skladu s poglavljem 23. Srbija mora pokazati stvarna poboljšanja u učinkovitom ostvarivanju prava pripadnika nacionalnih

manjina; budući da je sloboda vjeroispovijesti temeljna europska vrijednost i temeljno ljudsko pravo; budući da je Srbija stoga obvezna poštovati i jamčiti tu slobodu svim pojedincima koji borave na njezinu državnom području, u skladu sa svojim međunarodnim obvezama i obvezama u pogledu ljudskih prava;

I. budući da je socijalno stanje u Srbiji i dalje teško; budući da UNICEF navodi da je Srbija među zemljama Europe s izraženijom nejednakošću; budući da je 13,6 % stanovništva 2024. doživjelo tešku materijalnu i socijalnu oskudicu, da je stopa rizika od siromaštva ili socijalne isključenosti 2023. iznosila 27,2 %, a stopa nezaposlenosti mladih 24,5 %; budući da je ruralno stanovništvo i dalje posebno ranjivo;

J. budući da je EU i dalje glavni trgovinski partner Srbije, s udjelom od 58,3 % u ukupnoj trgovini te zemlje u 2024. godini, kao i vodeći izvor ulaganja u Srbiju i njezin najveći pružatelj financijske pomoći; budući da je EU i dalje uvjerljivo najveći izvor doznaka, koje šalju Srbi koji rade u EU-u te čine ključan i stabilan izvor prihoda za mnoga srbijanska kućanstva, i ima važnu ulogu u gospodarstvu te zemlje;

***Predanost pristupanju EU-u***

1. naglašava da napredak na putu prema pristupanju EU-u, koji se istinski temelji na zaslugama, ovisi o potpunom poštovanju vrijednosti EU-a, demokracije, vladavine prava i temeljnih prava, kao što je utvrđeno u kopenhaškim kriterijima; naglašava da to podrazumijeva ne samo donošenje reformi nego i njihovu temeljitu i potpunu provedbu jer trajni jaz između usklađivanja zakonodavstva i učinkovite provedbe i dalje potkopava napredak Srbije; naglašava da se put svake zemlje prema integraciji u EU mora ocijeniti na temelju njezinih vlastitih zasluga i da se nijedna zemlja ne bi trebala povezivati s drugom niti tretirati kao dio paketa; naglašava da ne mogu postojati prečaci u pogledu vrijednosti i temeljnih načela EU-a jer je pristupanje EU-u tehnički i politički proces;

2. napominje da je, prema izvješću Komisije za 2025., postignuta određena razina pripreme i djelomična provedba preporuka Komisije; međutim, žali zbog činjenice da temeljne obveze Srbije, kako su navedene u njezinu neslužbenom dokumentu iz studenoga 2024., čiji je cilj uklanjanje preostalih prepreka otvaranju 3. skupine poglavlja, i dalje uglavnom nisu ispunjene; u tom pogledu žali zbog nedavne huškačke retorike vlade usmjerene na zemlje koje nisu podržale otvaranje 3. skupine poglavlja;

3. naglašava da se vjerodostojnost procesa proširenja mora očuvati primjenom strogih i pravednih uvjeta, uz istodobno osiguravanje da se reformski napori primjereno priznaju kada je to opravdano;

4. podsjeća na činjenicu da je Srbija izrazila predanost članstvu u EU-u kao svojem strateškom cilju, ali napominje da se preuzete obveze ne

odražavaju u praksi, primjerice kada najviši predstavnici Srbije nisu prisustvovali sastanku na vrhu EU-a i zapadnog Balkana u prosincu 2025.; naglašava da ta stalna odstupanja zahtijevaju pojašnjenje europske putanje Srbije; poziva Srbiju da djelima pokaže trajnu predanost vrijednostima i standardima EU-a te da dosljedno slijedi svoju predanost članstvu u EU-u;

5. ponovno ističe stratešku važnost zapadnog Balkana u aktualnom geopolitičkom kontekstu za sigurnost i stabilnost EU-a u cjelini; ističe da zbog svojega geopolitičkog položaja Srbija izravno utječe na opću stabilnost regije; stoga osuđuje pokušaje Srbije da uspostavi područje utjecaja i njezine aktivnosti kojima se podriva suverenitet susjednih zemalja;

6. ponovno ističe znatnu potrebu da Srbija jasno i dosljedno pokaže svoju geopolitičku orijentaciju prema EU-u, među ostalim potpunim usklađivanjem sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a (ZVSP), posebno s mjerama ograničavanja koje je EU poduzeo u kontekstu ruske ratne agresije na Ukrajinu, te izražava ozbiljnu zabrinutost zbog kontinuiranog izostanka potpunog usklađivanja Srbije sa ZVSP-om EU-a; žali zbog toga što se Srbija u najmanjoj mjeri uskladila s politikom EU-a od svih zemalja kandidatkinja; napominje da neusklađenost Srbije s vanjskom politikom EU-a, uključujući činjenicu da nije donijela restriktivne mjere, nije u skladu s jednim od specifičnih ciljeva utvrđenih u članku 3. Uredbe o Instrumentu za reforme i rast[5]; ponavlja svoje stajalište da je potpuna usklađenost i dalje uvjet za članstvo u EU-u o kojem se ne može pregovarati;; prima na znanje i pozdravlja nedavno usklađivanje Srbije s odlukama Vijeća (ZVSP) 2026/438[6] i (EU) 2025/490[7], ali ponavlja da selektivno usklađivanje nije dovoljno;

7. žali zbog kontinuiranih bliskih veza Srbije i Rusije i produbljivanja njihova partnerstva, što izaziva zabrinutost u pogledu njezina strateškog usmjerenja i potkopava vjerodostojan put prema članstvu u EU-u; naglašava da europski put Srbije zahtijeva jasan strateški

---

5 Uredba (EU) 2024/1449 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uspostavi Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan(EU) (SL L, 2024/1449, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj).

6 Odluka Vijeća (ZVSP) 2026/438 od 23. veljače 2026. o izmjeni Odluke (ZVSP) 2022/266 o mjerama ograničavanja kao odgovor na nezakonito priznavanje, okupaciju ili pripojenje od strane Ruske Federacije određenih područja Ukrajine koja nisu pod kontrolom vlade (SL L, 2026/438, 23.2.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2026/438/oj).

7 Odluka Vijeća (EU) 2025/490 od 18. veljače 2025. o sklapanju, u ime Europske unije, Sporazuma o sudjelovanju Republike Hrvatske u Europskom gospodarskom prostoru i triju povezanih sporazuma (SL L, 2025/490, 18.3.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2025/490/oj).

izbor; ističe da politika balansiranja između EU-a i drugih geopolitičkih aktera nije u skladu s političkim povjerenjem koje se očekuje od zemlje kandidatkinje; poziva srbijanske vlasti da se suzdrže od javnih poruka i djelovanja suprotnih ključnim stajalištima vanjske i sigurnosne politike EU-a;

8. duboko je zabrinut zbog ruskih i kineskih ulaganja u Srbiju i njihova rastućeg utjecaja na političke i gospodarske procese u toj regiji; osuđuje posjet Beogradu na visokoj razini u ožujku 2026. ministra gospodarskog razvoja Ruske Federacije, koji se nalazi na popisu sankcija EU-a; poziva na hitno zatvaranje takozvanog rusko-srbijanskog humanitarnog centra u Nišu, koji služi kao baza za djelovanje ruske vojno-obavještajne agencije (GRU) na državnom području zemlje kandidatkinje, te potiče Srbiju da prekine svu vojnu suradnju s Rusijom jer ona otvara legitimna pitanja o strateškom usmjerenju Srbije i njezinoj usklađenosti sa sigurnosnim interesima EU-a; osuđuje ruske aktivnosti vanjskog upletanja u Srbiji; podsjeća da se Srbija aktivno koristi kao regionalna platforma za širenje kampanja dezinformiranja i širenja pogrešnih informacija diljem regije zapadnog Balkana;

9. izražava zabrinutost zbog aktualnog povećanja vojne prisutnosti u Srbiji, u kombinaciji sa sve neprijateljskijom retorikom prema susjednim zemljama i produbljivanjem sigurnosne i obrambene suradnje Srbije s Kinom, uključujući vježbe specijalnih snaga i proširenje strateških sporazuma, kao i sve veću prisutnost kineske sigurnosne i nadzorne tehnologije; oštro osuđuje nedavnu kupnju kineskih balističkih projektila zemlja-zrak CM-400AKG od strane Srbije; upozorava da takvo gomilanje vojnih snaga mijenja regionalnu sigurnosnu ravnotežu i narušava regionalnu stabilnost i dobrosusjedske odnose s okolnim državama članicama NATO-a; naglašava da je takva nabava u suprotnosti sa ZVSP-om EU-a i otvara ozbiljna pitanja o geopolitičkoj orijentaciji Srbije; ističe da velike nabave u području obrane od autoritarnih strateških konkurenata EU-a zahtijevaju potpunu transparentnost i pažljivu procjenu njihovih posljedica za regionalnu stabilnost, interoperabilnost i deklariranu europsku orijentaciju Srbije; sa zabrinutošću prima na znanje nedavni memorandum o suradnji između srbijanske vladajuće stranke i Komunističke partije Kine, koji otvara dodatna pitanja u pogledu strateške predanosti Srbije da nastavi svoj put prema EU-u;

10. osuđuje činjenicu da je Srbija postala baza za aktivnosti sabotaže ruske obavještajne službe u Europi; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog vjerodostojnih navoda prema kojima je Srbija postala ključno operativno središte za ruske hibridne i destabilizirajuće aktivnosti u Europi; posebno napominje dokumentirane slučajeve u kojima su pojedinci koje su regrutirali i financirali akteri povezani s ruskim obavještajnim službama provodili koordinirane provokacije i radnje usmjerene na poticanje etničkih i vjerskih napetosti u državama članicama EU-a; nadalje, prima na znanje navode o organiziranim

mrežama koje djeluju s državnog područja Srbije, uključujući obuku i raspoređivanje pojedinaca za provođenje destabilizirajućih aktivnosti u drugim europskim zemljama i u susjedstvu EU-a; poziva srbijanske vlasti da poduzmu hitne i djelotvorne mjere za istragu, sprečavanje i kazneni progon takvih aktivnosti;

11. žali zbog suzdržanosti Srbije pri glasovanju o rezoluciji Opće skupštine UN-a iz veljače 2026. o potpori pravednom i trajnom miru u Ukrajini; smatra da primjeri takvog glasovanja dodatno oslabljuju povjerenje u stratešku predanost Srbije europskom putu;

12. izražava zabrinutost zbog toga što Srbija zadržava status promatrača u Parlamentarnoj skupštini Organizacije ugovora o zajedničkoj sigurnosti, sigurnosnoj strukturi pod vodstvom Ruske Federacije, te nastavlja provoditi sporazum o slobodnoj trgovini s Euroazijskom ekonomskom unijom;

13. žali zbog činjenice da je Srbija ostvarila ograničen napredak ili nije ostvarila nikakav napredak u ispunjavanju kriterija za članstvo u EU-u u mnogim drugim pregovaračkim poglavljima; prima na znanje osnivanje operativnog tima čiji je cilj ubrzati provedbu reformi povezanih s EU-om; poziva Srbiju na konkretno i sveobuhvatno djelovanje kojim će pokazati predanost te zemlje provedbi reformi potrebnih za put prema članstvu u EU-u; ponavlja da bi se pregovori sa Srbijom o pristupanju EU-u trebali nastaviti tek kad se Srbija uskladi sa sankcijama EU-a protiv Rusije i na temelju mjerljivog i održivog napretka u skupini poglavlja o temeljnim pitanjima, posebno u pogledu vladavine prava, slobodnih i poštenih izbora, borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala, neovisnosti pravosuđa, slobode medija, reforme javne uprave i funkcioniranja demokratskih institucija; poziva Komisiju da strogo primjenjuje načelo „temeljna pitanja na prvome mjestu” i da na svako znatno nazadovanje odgovori prilagodbom dinamike i opsega financijske potpore koja se pruža u okviru pretpristupnih instrumenata;

14. ponavlja da je pristupanje EU-u proces koji obuhvaća cijelo društvo te poziva srbijansku vladu da među srbijanskim stanovništvom promiče važnost i koristi pristupanja EU-u te obveze koje ono podrazumijeva, kao i financijsku potporu EU-a te reforme povezane s pristupanjem; poziva EU i njegove institucije da pojačaju svoje napore u pogledu komunikacije i informiranja u Srbiji kako bi se bolje istaknuli učinak i koristi potpore EU-a;

15. ponavlja svoj poziv Srbiji da ostvari vjerodostojan napredak i poveća napore u borbi protiv vanjske i domaće manipulacije informacijama i upletanja, uključujući dezinformacije te protueuropsku i protuzapadnu retoriku, koji imaju negativan učinak ne samo u Srbiji već i u cijeloj regiji;

16. žali zbog niske potpore za članstvo u EU-u u Srbiji zbog dugotrajnog

manipulativnog protueuropskog diskursa koji šire mediji pod kontrolom vlade te neki srbijanski visoki dužnosnici i članovi vladajuće stranke, među ostalim na najvišoj razini; poziva Srbiju da se bori protiv dezinformacija, među ostalim o ruskoj agresiji na Ukrajinu, a posebno da okonča svoje kampanje dezinformiranja pod pokroviteljstvom države, uz istodobno promicanje dosljedne i konstruktivne europske orijentacije; poziva EU da poboljša suradnju sa srbijanskim nevladinim organizacijama kako bi se ojačala demokratska otpornost i suzbile hibridne prijetnje; duboko žali zbog kontinuiranog, stalnog i sustavnog protuzapadnog diskursa u srbijanskim medijima, pri čemu se EU uglavnom prikazuje u negativnom svjetlu, dok se Rusija, Kina, a sve više i Sjedinjene Američke Države, prikazuju na pozitivan način;

17. s posebnom zabrinutošću prima na znanje nalaz Komisije da Srbija nije poduzela nikakve mjere za suzbijanje inozemnog upletanja i manipuliranja informacijama; poziva Srbiju da bez odgode donese i provede sveobuhvatan nacionalni okvir za demokratsku otpornost, koji bi uključivao jasne institucijske odgovornosti, redovito javno izvješćivanje i zaštitu neovisnih nadzornih tijela; potiče EU da ojača svoju stratešku komunikaciju i prisutnost u Srbiji kako bi se suzbili protueuropski diskursi; poziva srbijanske vlasti da istraže i razbiju sve mreže povezane s dezinformiranjem koje djeluju s državnog područja Srbije i da ojačaju suradnju s državama članicama EU-a i partnerskim zemljama u suzbijanju hibridnih prijetnji i vanjskog upletanja; potiče Komisiju da s internetskim platformama na koje se to odnosi razjasni ukidanje niza profila medijskih kuća poznatih po kritiziranju srbijanske vlade;

18. čvrsto odbacuje sve optužbe srbijanskih dužnosnika da su EU i neke od njegovih država članica bili uključeni u organizaciju studentskih prosvjeda započetih u studenom 2024. radi pokretanja „obojene revolucije”; žali zbog činjenice da najviši državni dužnosnici aktivno šire teorije zavjere o tome da je urušavanje nadstrešnice čin sabotaže ili teroristički napad koji su počinile i podržale države članice EU-a; ponavlja svoju snažnu osudu nezakonitog uhićenja i protjerivanja građana EU-a koji su svojim izjavama poduprli prosvjede studenata; isto tako odbacuje neutemeljene navode srbijanskih vlasti prema kojima se Hrvatska umiješala u provedbu lokalnih izbora u ožujku 2026. i sudjelovala u njoj; osuđuje sve takve lažne navode;

19. osuđuje neprihvatljivo ponašanje, uvrede, ocrnjivanje i retoriku mržnje usmjerenu na zastupnike u Europskom parlamentu i druge političke aktere, uključujući članove misije Odbora za vanjske poslove u Srbiji u siječnju 2026.; u tom kontekstu žali zbog izjava predsjednika Srbije iz rujna 2025. kojima se omalovažavaju zastupnici u Europskom parlamentu;

20. ponavlja svoju zabrinutost zbog pomirljivog pristupa Komisije prema Srbiji u kontekstu njezina cjelogodišnjeg nazadovanja u području

vladavine prava, demokracije i temeljnih prava, kao i njezina destabilizirajućeg utjecaja na cijelu regiju; potiče Komisiju da poštuje temeljne vrijednosti EU-a upotrebom jasnijeg jezika u komunikaciji sa Srbijom i dosljednim rješavanjem njezinih značajnih nedostataka, izostanka napretka, te čak i slučajeva nazadovanja; pozdravlja početno poboljšanje koje je povjerenica za proširenje ostvarila u otklanjanju nedostataka Srbije i najavljenu obustavu sredstava namijenjenih Srbiji zbog zakonodavnih reformi; upozorava na moguće sustavne pokušaje Srbije da spriječi ubrzani napredak susjednih zemalja prema članstvu u EU-u, posebno u kontekstu vlastite stagnacije na putu prema pristupanju; poziva Srbiju da bolje uskladi svoju viznu politiku s EU-ovim popisom trećih zemalja čijim je državljanima potrebna viza;

***Demokracija i vladavina prava***

21. izražava zabrinutost zbog produbljivanja političke krize u Srbiji u kontekstu masovnih prosvjeda koji se održavaju diljem zemlje od studenoga 2024. i koji predstavljaju reakciju stanovnika Srbije na sustavnu korupciju i nedostatak odgovornosti i transparentnosti u zemlji; napominje da je izaslanstvo Parlamenta za utvrđivanje činjenica u siječnju 2026. utvrdilo sve veću polarizaciju, ograničen parlamentarni dijalog i oslabljeno institucionalno povjerenje kao ključne čimbenike koji tome doprinose; izražava zabrinutost zbog toga što je korupcija još uvijek raširena u mnogim područjima i što napredak zahtijeva snažnu političku volju za učinkovito rješavanje korupcije, kao i snažan kaznenopravni odgovor na korupciju na visokoj razini;
22. sa zabrinutošću napominje da je Srbija 2025. zabilježila svoj najgori rezultat u posljednja dva desetljeća u pogledu indeksa percepcije korupcije organizacije Transparency International; smatra da je to dodatni znak upozorenja o slabosti institucija i nedovoljnoj odgovornosti; pozdravlja donošenje Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije za razdoblje 2024. – 2026.; poziva srbijanske vlasti da osiguraju potpunu usklađenost s preporukama srbijanskog Vijeća za borbu protiv korupcije; izražava zabrinutost u pogledu neovisnosti srbijanske Agencije za sprečavanje korupcije;
23. konstatira da su istrage povezane s urušavanjem nadstrešnice željezničkog kolodvora u Novom Sadu 2024. još u tijeku i žali zbog činjenice da nije postignut znatan napredak; žali zbog nedostatka jasnoće u vezi s istragom, uključujući proturječne izjave dužnosnika, kao i moguće manipulacije i nemarno postupanje s dokazima; oštro osuđuje sve neprimjerene utjecaje kojima je izloženo državno odvjetništvo nadležno za taj predmet; ponovno poziva na potpunu transparentnost, preuzimanje odgovornosti i neovisnost pravosuđa u tom postupku;
24. ponavlja da je tragedija u Novom Sadu razotkrila dodatne strukturne slabosti u području javne uprave, transparentnosti, preuzimanja

odgovornosti i vladavine prava u Srbiji, što su i dalje ključna područja reformi za svaku zemlju kandidatkinju koja teži članstvu u EU-u; upozorava na ponavljajući obrazac vladinih ugovora koji se dodjeljuju kineskim poduzećima i koje izvršavaju kineska poduzeća, uz nedostatnu transparentnost, javni nadzor i preuzimanje odgovornosti, te naglašava da je potrebno osigurati potpunu usklađenost sa standardima i načelima EU-a u području javne nabave;

25. vjeruje da je najbolji način rješavanja političke krize u Srbiji provođenje uistinu slobodnih i poštenih izbora; poziva na potpunu, transparentnu i uključivu provedbu svih preporuka ODIHR-a te naglašava da to zahtijeva, među ostalim, okončanje pritiska na birače, uključujući zastrašivanje i kupnju glasova, učinkovito sprečavanje zlouporabe javnih i administrativnih resursa, jednake uvjete za sve političke aktere, mjere za rješavanje problema pristranosti medija te okončanje nekažnjavanja izbornih nepravilnosti i povezanih kaznenih djela, kao što su ODIHR i Komisija u više navrata istaknuli;
26. oštro osuđuje neprijateljsko okruženje u kojem su 29. ožujka 2026. održani lokalni izbori u deset općina, pri čemu su promatračke misije izvijestile o mnogim nasilnim incidentima, prijetnjama i nepravilnostima u glasovanju, uključujući zastrašivanje glasača i vršenje pritiska na glasače, napade na novinare, studente, aktiviste i promatrače, nasilje oko biračkih mjesta, usporedne izborne liste i evidenciju birača, kupnju glasova, organizirani prijevoz birača iz drugih gradova na biračka mjesta, pretrese u uredima oporbenih stranaka, zlouporabu administrativnih resursa i nedostatak jednakih uvjeta; poziva nacionalne vlasti da osiguraju preuzimanje odgovornosti putem odlučne, temeljite i transparentne istrage; ističe velik odaziv birača kao pozitivan znak građanskog angažmana; naglašava da slobodni i pošteni izbori zahtijevaju učinkovitu zaštitu izbornog informacijskog okruženja od prikrivenog utjecaja, koordiniranog dezinformiranja i zloupotrebe strukturnih prednosti od strane aktualnih nositelja vlasti; osuđuje ozračje sveprisutnog nasilja i zastrašivanja koje se redovito primjećuje tijekom izbornih razdoblja u Srbiji, u kojima su novinari i građani izloženi sustavnom ometanju, fizičkim prijetnjama i izravnim napadima, što predstavlja ozbiljno pogoršanje demokratskog okruženja, pri čemu tijela kaznenog progona u mnogim slučajevima ne interveniraju;

27. ponovno poziva na temeljitu i potpunu provedbu zakona o jedinstvenom registru birača, među ostalim u pogledu poštovanja zakonskih rokova i osiguranja potpune i učinkovite suradnje svih relevantnih državnih institucija u reviziji registra; podsjeća da je poboljšanje registra birača i dalje ključna preporuka ODIHR-a i preduvjet za vjerodostojne izbore; naglašava da je pravilna provedba tih mjera ključna kako bi se osiguralo povjerenje javnosti u točnost i integritet registra birača, a time i povjerenje javnosti u izborni

postupak;

28. žali zbog povećanog nasilja, fizičkih napada, nezakonitog nadzora i zastrašivanja kojima su izloženi novinari, koji su kulminirali napadom maskiranih osoba na lokalnim izborima u ožujku 2026.; poziva na veće pozivanje na odgovornost i progon napadača; ponovno ističe važnost slobode medija za zemlje kandidatkinje za članstvo u EU-u;

29. zabrinut je zbog sve veće uloge inozemnog manipuliranja informacijama i upletanja te stranih kibernetičkih operacija i upletanja u demokratski izborni proces u Srbiji;

30. sa zabrinutošću prima na znanje aktualne uredničke promjene u medijima i osuđuje povećani pritisak na preostale neovisne medijske kuće u okviru šireg procesa zarobljavanja medija; osuđuje činjenicu da i dalje djeluju medijske mreže RT Balkan i Sputnik Srbija, koji se koriste za širenje proruskih diskursa i dezinformacija diljem regije zapadnog Balkana; podsjeća da se te mreže koriste za zaobilaženje europskih sankcija protiv Rusije; potiče srbijanske vlasti da se bore protiv hibridnih prijetnji i da postupaju u potpunosti u skladu s odlukom Vijeća o suspenziji aktivnosti emitiranja Sputnika i RT-a;

31. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog izmjena koje je Nacionalna skupština donijela 28. siječnja 2026. kako bi izmijenila ključne pravosudne zakone u okviru hitnog postupka i bez javnog savjetovanja, sudjelovanja pravosudnih tijela ili odgovarajućeg obrazloženja; naglašava da te izmjene predstavljaju još jedan ozbiljan korak unatrag na putu Srbije prema pristupanju EU-u jer se njima dodatno oslabljuju neovisnost pravosuđa i autonomija tužiteljstva; žali zbog činjenice da su takozvani „Mrdićevi zakoni” već provedeni smjenom tužitelja za organizirani kriminal (TOK), čime je u praksi poništen napredak ostvaren u reformama pravosuđa od ustavne reforme iz 2022., zbog čega poziv na njihovo naknadno povlačenje gubi svrhu; prima na znanje da je provedba tih izmjena zaustavljena; poziva na njihovu hitnu reviziju, u potpunosti u skladu s preporukama iz mišljenja Venecijanske komisije, te potiče srbijanske vlasti da predstave jasan vremenski okvir za ponovnu uspostavu jamstava neovisnosti pravosuđa; potiče Komisiju da s obzirom na usvojene izmjene zaustavi daljnje isplate sredstava Srbiji u okviru Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan;

32. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog nedostatka kontinuiteta u učinkovitoj suradnji Srbije s Agencijom Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu (Eurojust) jer nije na vrijeme imenovala tužitelja za vezu, što je dovelo do privremenog zatvaranja njezina ureda za vezu i negativno utjecalo na aktualnu suradnju, zbog čega je navodno zaustavljeno ili pogođeno više od 200 predmeta; prima na znanje ponovno imenovanje tužitelja za vezu u Eurojustu i potiče Srbiju da nastavi s odgovarajućom pravosudnom suradnjom te da pravosudnu suradnju s agencijama EU-a smatra temeljnom obvezom u procesu pristupanja; poziva srbijanske vlasti da osiguraju potpun i

dosljedan angažman kao preduvjet za daljnju isplatu sredstava;

33. izražava dodatnu zabrinutost zbog sve češćih slučajeva neprimjerenog utjecaja na pravosuđe u Srbiji, uključujući javne napade na suce i tužitelje, političke izjave kojima se ugrožava njihova neovisnost i pokušaje vršenja pritiska na njih institucijskim i zakonodavnim sredstvima; upozorava da bi takve prakse mogle imati odvraćajući učinak na neovisno donošenje odluka i dodatno ugroziti povjerenje javnosti u pravosudni sustav; naglašava da se neovisnost pravosuđa mora učinkovito zaštititi i u zakonu i u praksi; poziva srbijanske vlasti da se suzdrže od svih djelovanja ili retorike kojima bi se mogla ugroziti neovisnost pravosuđa te da osiguraju sigurno i poticajno okruženje za suce i tužitelje kako bi mogli obavljati svoje dužnosti bez pritiska; osuđuje činjenicu da se srbijanski dužnosnici koriste jezikom kojim se potiče nasilje;

34. izražava zabrinutost zbog stalnih naznaka zarobljavanja države, uključujući neprimjeren politički utjecaj na ključne institucije, regulatorna tijela i javnu upravu; naglašava da je jačanje institucionalne neovisnosti i odgovornosti ključno za obnovu povjerenja javnosti i napredak na europskom putu;

35. sa zabrinutošću navodi da je propisana ustavna uloga i nepristranost institucije predsjednika dodatno narušena stalnim kampanjama i stranačkim aktivizmom, među ostalim putem izbornih lista kandidata za lokalne izbore koje nose ime predsjednika; osuđuje zloupotrebu javnih dužnosti i javnih sredstava u stranačke političke svrhe u korist vladajuće stranke, uključujući, među ostalim, izbornu kampanju i mobilizaciju birača, što u konačnici dovodi do brisanja granica između države i vladajuće stranke;

36. žali zbog činjenice da prekid parlamentarnog rada, zajedno s trajnim stanjem izborne kampanje i visokom razinom polarizacije, doprinosi nedostatnoj funkcionalnosti Narodne skupštine; ponovno ističe svoju spremnost da podrži Narodnu skupštinu i njezine članove u demokratskim procesima povezanima s europskim putem Srbije, uključujući pravilno funkcioniranje tog parlamenta u skladu s njegovim poslovnikom, korištenjem postojećih alata i inicijativa Europskog parlamenta za potporu demokraciji; potiče daljnje jačanje parlamentarnog dijaloga između EU-a i Srbije i konstruktivan angažman u Parlamentarnom odboru Europskog parlamenta za stabilizaciju i pridruživanje;

37. izražava duboku zabrinutost zbog sistemskih problema na koje su upozorili studentski prosvjedi i razni drugi prosvjedi u Srbiji, kao što su pitanja povezana s građanskim slobodama, podjelom vlasti, korupcijom, zaštitom okoliša te institucijskom i financijskom transparentnošću, posebno u pogledu infrastrukturnih projekata;

38. izražava duboku zabrinutost zbog usvajanja zakona *lex specialis* i

naknadnog „autentičnog tumačenja” zakona o modernističkom kompleksu Generalštaba u Beogradu, kojim se zapravo zaobilazi pravni okvir za zaštitu kulturne baštine i ugrožava pravna sigurnost; naglašava da takve *ad hoc* zakonodavne mjere oslabljuju vladavinu prava, pravnu predvidljivost i opći integritet pravnog sustava; poziva srbijanske vlasti da stave izvan snage te mjere i osiguraju potpunu usklađenost s ustavnim zakonodavstvom te zakonodavstvom o zaštiti baštine i prostornom planiranju;

39. podsjeća da je u skladu s ustavom Zakon o financiranju Autonomne Pokrajine Vojvodine trebao biti usvojen do kraja 2008.; stoga potiče vladu da to pitanje bez ikakve daljnje odgode podnese parlamentu;

***Temeljne slobode i ljudska prava***

40. ponavlja svoju potporu temeljnom pravu cjelokupnog stanovništva Srbije, uključujući studente, na slobodno izražavanje mišljenja i mirno prosvjedovanje, među ostalim u cilju pozivanja na odgovornost i na demokratske reforme izravno povezane s vladavinom prava, kao i na usklađenost te zemlje s načelima i vrijednostima EU-a;

41. osuđuje činjenicu da su tijekom prošle godine mirni prosvjednici, studenti, aktivisti i novinari bili izloženi širokom rasponu represivnih mjera, uključujući prekomjernu uporabu sile i policijsko nasilje, proizvoljna pritvaranja i uhićenja, politički egzil, nezakoniti nadzor, rodno uvjetovano uznemiravanje i zastrašivanje na internetu, uključujući širenje intimnog materijala bez pristanka, zlouporabu osobnih podataka iz javnih registara radi odmazde protiv mirnih prosvjednika i druge oblike zastrašivanja i nezakonitog protjerivanja; poziva na ciljane sankcije protiv pojedinaca odgovornih za teška i sustavna kršenja zakona i povrede ljudskih prava u Srbiji;

42. osuđuje val nasilja koji su pokrenule neformalne skupine nasilnika blisko povezane s vladajućom strankom koje nekažnjeno djeluju i napadaju prosvjednike; poziva vlasti Srbije da osiguraju zaštitu sudionika u mirnim prosvjedima;

43. poziva na hitnu, nepristranu i transparentnu istragu svih navoda o nepotrebnoj i nerazmjernoj uporabi sile i nezakonitog nadzora nad prosvjednicima; poziva vlasti da prestanu progoniti pojedince zbog njihovih legitimnih aktivnosti te da osiguraju potpuno poštovanje političkih prava;

44. i dalje je duboko uznemiren zbog izvješća Amnesty Internationala i Zaklade SHARE, među ostalima, u kojima se navodi da su se srbijanske vlasti koristile nezakonitim špijunskim softverom kao što je Pegasus za nadzor aktivista, novinara, članova civilnog društva i građana te je duboko zabrinut zbog izostanka odgovarajuće reakcije institucija i neovisnih nadzornih mehanizama na slučajeve korištenja špijunskog softvera; poziva vladu Srbije da odmah okonča takve prakse, temeljito istraži sve slučajeve i osigura da se počinitelji

pozovu na odgovornost; potiče Komisiju da poduzme daljnje mjere u vezi s tim incidentima i da izvrši pritisak na srbijanske vlasti kako bi osigurale potpunu i neovisnu istragu; oštro osuđuje neprihvatljive izjave srbijanskog ministra informiranja i telekomunikacija od 4. travnja 2026. o policijskom nasilju nad građanima; izražava duboku zabrinutost zbog upotrebe strateških tužbi usmjerenih protiv javnog sudjelovanja protiv istraživačkih novinara i aktivista civilnog društva;

45. izražava duboku zabrinutost zbog vjerodostojnih navoda o upotrebi zvučnog oružja protiv mirnih prosvjednika; konstatira da nije provedena hitra i transparentna istraga tog incidenta; podsjeća na privremenu mjeru Vijeća Europe iz travnja 2025. o zaštiti prosvjednika i naglašava da neprovođenje istrage takvih navoda može predstavljati kršenje Europske konvencije o ljudskim pravima; poziva srbijanske vlasti da provedu hitnu i nepristranu istragu te osiguraju pozivanje na odgovornost; napominje da Srbija kupuje kineski hardver i softver po sniženim cijenama kako bi pojačala nadzor nad svojim građanima, posebno uvođenjem opsežnih sustava videonadzora i naprednog prepoznavanja lica u javnim prostorima, u suradnji s Huaweijem u okviru projekta „Siguran grad” koji se provodi u Beogradu; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog izvješća da su srbijanske vlasti iskoristile pretpristupna sredstva EU-a za nabavu biometrijskog i forenzičkog softvera od ruskog poduzeća Papilon, na koje se primjenjuju sankcije EU-a; poziva Komisiju da osigura potpunu usklađenost s mjerama ograničavanja EU-a u svim programima koje financira EU; žali zbog kampanje zastrašivanja mirnih studenata, novinara i aktivista koju provode srbijanske vlasti, a koja se oslanja na kontroverzno izvješće ruske Savezne sigurnosne službe (FSB) kako bi se prosvjednike lažno optužilo za upotrebu zvučnog topa tijekom prosvjeda 15. ožujka 2025. na Trgu Slavija u Beogradu; ističe da je korištenje straha kao oružja za suzbijanje građanskog neslaganja potpuno neprihvatljivo i nespojivo s temeljnim vrijednostima EU-a; oštro osuđuje najnovije napade najviših srbijanskih dužnosnika na zastupnike u Europskom parlamentu, uključujući netočne optužbe da su širili laži i pogrešne informacije o tom prosvjedu;

46. izražava duboku zabrinutost zbog intenziviranja verbalnih napada, kampanja ocrnjivanja i pritiska na organizacije civilnog društva koje se zalažu za vladavinu prava; izražava daljnju zabrinutost zbog toga što se organizacije civilnog društva u Srbiji suočavaju sa sve većim izazovima, uključujući restriktivne uvjete, ograničenje financiranja, policijske pretrese i druge oblike zastrašivanja od strane državnih vlasti; ističe važnost okvira kojim se lokalnim, dinamičnim organizacijama civilnog društva omogućuje da na uključiv i smislen način sudjeluju u donošenju politika, uključujući procese integracije u EU; poziva vlasti da osiguraju sigurno okruženje u kojem civilno društvo može slobodno djelovati te da se suzdrže od svih postupaka kojima se narušavaju njegova neovisnost i rad; osuđuje pogoršanje radnih uvjeta u novinarstvu i medijima; potiče Srbiju da zaustavi

nazadovanje u pogledu slobode izražavanja; sa zabrinutošću prima na znanje da je Srbija u Svjetskom indeksu slobode medija za 2025. ostvarila svoj dosad najniži rezultat, zauzevši 96. mjesto od 180 zemalja, pretposljednje mjesto među zemljama Europe;

47. izražava duboku zabrinutost zbog stvaranja neprijateljskog okruženja za neovisne medije i pojedine novinare verbalnim napadima najviših političkih dužnosnika; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog povećanja broja zabilježenih napada na novinare tijekom protekle godine, uz istodobno smanjenje stopa kaznenog progona, čime se potiče nekažnjavanje; ističe trajne strukturne probleme u vlasništvu nad medijima, nedovoljan regulatorni nadzor i nepostojanje istinskog medijskog pluralizma; sa zabrinutošću primjećuje koncentraciju vlasništva nad medijima i nerazmjeran utjecaj provladinih medijskih kuća, čime se ograničava pluralizam i doprinosi širenju dezinformacija; poziva srbijanske vlasti da osiguraju istinski neovisno i raznoliko medijsko okruženje u skladu s europskim standardima;

48. s ozbiljnom zabrinutošću napominje da Regulatorno tijelo Srbije za elektroničke medije (REM) i dalje ne može djelotvorno funkcionirati jer mu još uvijek nedostaje legitimno i operativno vijeće koje nije podložno političkom upletanju; podsjeća da Nacionalna skupština drugu godinu zaredom nije uspjela izabrati članove Vijeća Regulatornog tijela za elektroničke medije; naglašava da kontinuirana paraliza Regulatornog tijela za elektroničke medije ugrožava regulatorni nadzor u razdoblju povećane političke polarizacije; podsjeća da je Komisija u više navrata naglasila potrebu za potpuno funkcionalnim i neovisnim Regulatornim tijelom za elektroničke medije kao ključnom zaštitnom mjerom za medijski pluralizam; naglašava ključnu važnost osiguravanja neovisnosti i učinkovitog funkcioniranja Regulatornog tijela za elektroničke medije; pozdravlja sudjelovanje organizacija civilnog društva, strukovnih udruženja i drugih ovlaštenih predlagatelja u uključivom postupku odabira, unatoč nepravilnostima i povredama postupka, te smatra da takvo sudjelovanje naglašava potrebu za priznavanjem ishoda postupka kako bi se uklonili razlozi za povlačenje propisno odabranih kandidata; smatra da se vjerodostojnost postupka i budućeg Vijeća Regulatornog tijela za elektroničke medije može ponovno uspostaviti samo povratkom u zakonitu fazu postupka i priznavanjem ishoda najnovijeg uključivog postupka odabira;

49. izražava zabrinutost u pogledu neovisnosti, vjerodostojnosti i integriteta medijskog okruženja u Srbiji; posebno ističe širenje dezinformacija i proruske propagande od strane medija povezanih s državom; poziva srbijansku vladu da poduzme odgovarajuće mjere kako bi se osigurala transparentnost medija, točnost informacija i poštovanje novinarskih standarda; potiče Srbiju da zaustavi nazadovanje u pogledu slobode medija i da se uskladi s Europskim

aktom o slobodi medija[8]; naglašava da je jačanje medijske i digitalne pismenosti ključno za suzbijanje dezinformacija, inozemnog upletanja i manipuliranja informacijama te protueuropskih diskursa, kao i za jačanje demokratske otpornosti; poziva Srbiju da dodatno razvije i provede sveobuhvatne i uključive inicijative za medijsku pismenost u cijelom obrazovnom sustavu;

50. zabrinut je zbog opsežne kontrole političkih stranaka nad imenovanjima u javnom sektoru, državnim agencijama, poduzećima u državnom vlasništvu, nadzornim odborima i ključnim regulatornim tijelima jer političko pokroviteljstvo narušava profesionalnost i odgovornost uprave;

51. naglašava važnost zaštite akademske slobode i institucionalne autonomije u skladu s načelima Europskog prostora visokog obrazovanja; izražava duboku zabrinutost zbog navoda o financijskom, administrativnom i fizičkom pritisku na akademsko osoblje i uplitanju vladinih mjera u institucionalnu autonomiju sveučilišta, uključujući političke prijetnje rektoru Sveučilišta u Beogradu i dekanima sveučilišta diljem Srbije, otpuštanja akademskog osoblja i prijavljene policijske intervencije u prostorima sveučilišta; poziva srbijanske vlasti da odmah okončaju te prakse i u potpunosti poštuju autonomiju sveučilišta u skladu s Europskom konvencijom o ljudskim pravima; osuđuje politički pritisak koji se vrši na sveučilišta i druge istraživačke institucije; osuđuje blaćenje profesora, istraživača i drugog akademskog osoblja u provladinim medijima; osuđuje policijsku raciju u prostorijama Sveučilišta u Beogradu, koja se emitirala putem provladinih tabloidskih medija, kao još jedan oblik pritiska i zastrašivanja akademske zajednice i napada na akademske slobode;

52. sa zabrinutošću napominje da postupanje srbijanske vlade u području obrazovanja i akademske slobode narušava standarde iz poglavlja 25 i 26, jedina dva poglavlja koja je Srbija privremeno zatvorila; poziva Komisiju da procijeni jesu li uvjeti za privremeno zatvaranje poglavlja 25 i 26 i dalje ispunjeni;

53. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog sve većeg političkog uplitanja u kulturne institucije u Srbiji, uključujući pritiske na umjetničke programe, upravljačke strukture i odluke o financiranju, kao i na institucije i stručnjake za zaštitu baštine; prima na znanje navode o ograničenjima pristupa kulturnom sadržaju kojima se ugrožava pravo građana na sudjelovanje u kulturnom životu, otkazivanju kulturnih programa, otpuštanju kulturnih djelatnika i pritiscima na stručnjake uključene u zaštitu baštine; naglašava da su sloboda umjetničkog

---

8 Uredba (EU) 2024/1083 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o uspostavi zajedničkog okvira za medijske usluge na unutarnjem tržištu i izmjeni Direktive 2010/13/EU (Europski akt o slobodi medija) (SL L, 2024/1083, 17.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

izražavanja, institucionalna autonomija i profesionalna neovisnost sastavni dijelovi demokratskog života; poziva srbijanske vlasti da u potpunosti poštuju ta načela u skladu s europskim standardima i Europskom konvencijom o ljudskim pravima te da uspostave transparentno i depolitizirano upravljanje u području kulture koje se temelji na zaslugama, osiguravajući pravednu i neovisnu dodjelu javnih sredstava te poticajno okruženje za kulturne i kreativne sektore bez političkog uplitanja;

54. ponavlja da Srbija mora osigurati dosljednu i učinkovitu provedbu zakonodavnih i institucionalnih okvira za zaštitu temeljnih prava, osobito u pogledu politika za suzbijanje nasilja nad ženama, deinstitucionalizacije i nasilja nad djecom; izražava zabrinutost zbog trajno visoke stope rodno uvjetovanog nasilja u Srbiji, uključujući njegovu digitalnu dimenziju, te poziva srbijanske vlasti da osiguraju odgovor odgovarajućim akcijskim planovima, financiranjem i provedbenim mehanizmima;

55. poziva Srbiju da osigura poštovanje prava svih nacionalnih manjina u praksi i pokaže iskrenu predanost rješavanju otvorenih pitanja, uključujući pristup obrazovanju, informacijama, namjenskom medijskom prostoru, financiranju, vjerskim objektima i obredima na jezicima manjina, kao i potpunu zastupljenost na svim razinama vlasti, u skladu s načelom reciprociteta, kad god je to moguće, i sa svim relevantnim europskim standardima; žali zbog činjenice da od 2025. nacionalne manjine nisu zastupljene na ministarskoj razini, posebno kad je riječ o portfelju ljudskih prava i prava manjina; ističe da, iako je pravni i politički okvir Srbije za zaštitu nacionalnih manjina općenito uspostavljen, i dalje postoje znatni nedostaci u njegovoj učinkovitoj i dosljednoj provedbi; primjećuje znatno kašnjenje u izradi novog akcijskog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, koji je konačno donesen 28. svibnja 2026., i naglašava hitnu potrebu da ga Srbija brzo provede; poziva na daljnje konkretne mjere, uključujući jasne rokove, odgovarajuće resurse i snažne mehanizme praćenja; poziva na potpunu provedbu antidiskriminacijskog zakonodavstva i na ulaganje većih napora kako bi se osiguralo nediskriminirajuće postupanje prema svim nacionalnim i drugim manjinama; poziva na učinkovite istrage i presude za zločine iz mržnje; oštro osuđuje napade, zastrašivanje, ciljane akcije i uznemiravanje usmjereno protiv manjinskih zajednica, uključujući Slovake, Rumunje, Bugare i Hrvate, te upotrebu uvreda na etničkoj osnovi od strane provladinih medija; naglašava da bi mjerljiv i provjerljiv napredak u zaštiti manjina trebalo tretirati kao dio skupine poglavlja o temeljnim pitanjima, uz jasna mjerila i praćenje;

56. ističe da je pristup obrazovanju na jezicima manjina u praksi i dalje ograničen i da se mora zajamčiti na svim razinama bez odgode ili administrativnih prepreka, u skladu s temeljnim pravima manjina; poziva Srbiju da zaštiti i promiče kulturnu baštinu i običaje svojih

nacionalnih manjina, posebno da stvori pozitivno ozračje za obrazovanje na jezicima manjina te žali zbog kršenja prava manjina u tom području; naglašava da je potrebno u potpunosti osigurati dovoljan broj nastavnika, udžbenika i materijala; poziva Srbiju da se suzdrži od eksploatiranja nacionalnih identiteta i oštro osuđuje zabilježene slučajeve govora mržnje protiv nekih od njih;

57. prepoznaje ulogu vijeća nacionalnih manjina, ali izražava zabrinutost zbog njihovih ograničenih kapaciteta i poziva na odgovarajuću financijsku i institucionalnu potporu kako bi se osigurala njihova neovisnost;

58. oštro osuđuje pokušaje srbijanskih vlasti da potkopaju nacionalni identitet zajednica unutar zemlje; u tom kontekstu izražava zabrinutost zbog promicanja diskursa kao što je takozvana „šopska nacija”, kojima se nastoji izbrisati postojanje bugarske zajednice i negirati njezine povijesne korijene, kulturnu baštinu i pravo na samoodređenje, koje je zaštićeno međunarodnim pravom; poziva Srbiju da manjinskim skupinama osigura pravo korištenja vlastitih imena i vlastitog jezika, te da to pravo osigura i ženama iz bugarske zajednice; izražava zabrinutost zbog demografskog pada određenih manjinskih skupina;

59. poziva srbijansku vladu da osigura jednaka prava hrvatskoj manjini u Srbiji kakva srpska manjina uživa u Hrvatskoj, te da pokaže iskrenu predanost rješavanju otvorenih pitanja koja se odnose na hrvatsku manjinu; žali zbog poteza Srbije kojima se prisvaja hrvatska kulturna baština i izvor njezine književne tradicije te dovodi u pitanje status hrvatskog jezika; istodobno pozdravlja odobrenje predškolskog obrazovanja na hrvatskom jeziku u Tavankutu; očekuje da će potpuna provedba započeti odmah i potiče nacionalne i lokalne vlasti da nastave dijalog s Hrvatskim nacionalnim vijećem;

60. ističe položaj rumunjske manjine u Srbiji i poziva vlasti da poduzmu sve mjere kako bi se osiguralo potpuno ostvarivanje njezinih jezičnih, vjerskih, obrazovnih i kulturnih prava, među ostalim olakšavanjem pristupa obrazovanju, vjerskim obredima i medijima na rumunjskom jeziku, te da promiču uključive politike kojima se štiti identitet njezinih članova i njihovo sudjelovanje u javnom životu; poziva srbijanske vlasti da se suzdrže od pravljenja razlike između Vlaha i Rumunja; žali zbog stanja Rumunjske pravoslavne crkve u Srbiji, koju država nije službeno priznala kao tradicionalnu crkvu, čime se stvaraju znatni izazovi za rumunjske crkve i svećenike u vođenju vjerskih bogoslužja za rumunjsku zajednicu;

61. ponovno izražava zabrinutost zbog restriktivne i proizvoljne provedbe Zakona o stalnom i privremenom boravištu u vezi s pasivizacijom adresa tisuća Albanaca na jugu Srbije; potiče Ministarstvo unutarnjih poslova da što prije objavi sveobuhvatne statističke podatke o građanima koji su pasivizirani od 2011. do

2024. u Medveđi, Bujanovcu i Preševu, razvrstane prema nacionalnosti/etničkoj pripadnosti; ističe da Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave treba zaustaviti postupak uklanjanja građana s pasiviziranim adresama iz jedinstvenog popisa birača;

62. poziva Srbiju da osigura potpunu provedbu strategije za uključivanje Roma, uključujući odgovarajuće financiranje, koordinaciju i praćenje uz sudjelovanje romskih zajednica; poziva na donošenje mjera kojima bi se osigurao jednak pristup obrazovanju i spriječila segregacija;

63. izražava zabrinutost zbog sve većeg političkog utjecaja vjerskih institucija i poziva vlasti da osiguraju poštovanje sekularizma, jednako postupanje i potpuno priznavanje svih vjerskih zajednica;

64. osuđuje kontinuirano ozračje neprijateljstva, diskriminacije i govora mržnje protiv LGBTIQ+ osoba u Srbiji; poziva Srbiju da poboljša provedbu zakona o zločinima iz mržnje, govoru mržnje i borbi protiv diskriminacije; potiče srbijanske vlasti da bez odgode nastave zakonodavni postupak u vezi sa Zakonom o rodnoj ravnopravnosti i Zakonom o istospolnim zajednicama kako bi se ojačala zaštita temeljnih prava i osigurala usklađenost s europskim standardima o jednakosti i nediskriminaciji;

65. napominje da se u Izvješću o trgovini ljudima ističe činjenica da relevantna tijela u Srbiji ne ispunjavaju u potpunosti minimalne standarde za suzbijanje trgovine ljudima, unatoč povećanim naporima u usporedbi s prethodnim izvještajnim razdobljem; poziva vlasti da uklone te nedostatke jačanjem pristupa usmjerenih na žrtve, osiguravanjem učinkovitog i odvraćajućeg kaznenog progona, poboljšanjem međuinstitucijske koordinacije i poboljšanjem suradnje s civilnim društvom u skladu s međunarodnim standardima;

***Pomirenje i dobrosusjedski odnosi***

66. očekuje od Srbije da u potpunosti surađuje s Kosovom kako bi se počinitelji terorističkog napada u Banjskoj 2023. konačno priveli pravdi; osuđuje činjenicu da Srbija i dalje kazneno ne goni krivce, osobito Milana Radoičića, bivšeg potpredsjednika Srpske liste; ponavlja da svi pojedinci odgovorni za nasilna djela bez odgode moraju odgovarati i biti privedeni pravdi, u skladu s vladavinom prava i zakonitim postupanjem; oštro osuđuje napad na kanalu Ibër-Lepenc / Ibar-Lepenac na sjeveru Kosova u studenom 2024. te poziva da se počinitelji brzo uhite i privedu pravdi; poziva Srbiju da bez daljnje odgode odgovori na zahtjev Kosova iz siječnja 2025. za uzajamnu pravnu pomoć u vezi s tim napadom i da u potpunosti surađuje u istrazi;

67. prepoznaje važnu ulogu Srbije u regiji zapadnog Balkana te snažno osuđuje sve radnje ili pokušaje usmjerene na nametanje sfere utjecaja kojima bi se ugrozili suverenitet i teritorijalna cjelovitost susjednih zemalja;

68. podsjeća na to da su normalizacija odnosa s Kosovom i provedba svih dogovora postignutih u okviru dijaloga Beograda i Prištine i dalje sastavni dio te temeljni i neophodni elementi europske perspektive Srbije; naglašava da je konkretan, održiv i provjerljiv napredak u tom području ključan za jačanje regionalne stabilnosti i neizbježan za unapređenje europske perspektive; naglašava da se normalizacija ne može smatrati sekundarnim zadatkom, već mora ostati glavni politički prioritet; naglašava važnost daljnjeg jačanja napora EU-a u posredovanju između tih strana kako bi se prevladao trenutačni zastoj;

69. ponavlja da su dobrosusjedski odnosi i regionalna suradnja i dalje ključni elementi procesa proširenja; naglašava važnost toga da Srbija razvija dobrosusjedske odnose, posebno provedbom sporazuma sklopljenih s državama članicama EU-a;

70. naglašava da europska integracija ne može ići ruku pod ruku s konceptom „srpskog svijeta”, čiji je cilj ugroziti mir i stabilnost u regiji; naglašava da su takvi diskursi u suprotnosti s načelima dobrosusjedskih odnosa i regionalne suradnje, koji su ključni elementi procesa pristupanja EU-u; ističe da takvi diskursi ugrožavaju proces normalizacije odnosa s Republikom Kosovom; poziva srbijanske vlasti da se suzdrže od retorike i djelovanja kojima bi se mogle potaknuti regionalne napetosti;

71. oštro osuđuje opetovane slučajeve govora mržnje, neprijateljske retorike i huškačkog diskursa usmjerene protiv susjednih zemalja, posebno Bugarske, Hrvatske, Kosova i Albanije, među ostalim od strane javnih dužnosnika i medijskih kuća; naglašava da takav diskurs nije u skladu s europskim vrijednostima i potkopava povjerenje, pomirenje i regionalnu stabilnost; poziva srbijanske vlasti da se aktivno bore protiv govora mržnje, osiguraju odgovornost i promiču ozračje poštovanja i konstruktivnog dijaloga u regiji;

72. ponavlja svoj poziv na poboljšanje kvalitete procesa dijaloga sudjelovanjem žena, većom transparentnošću prema javnosti i smislenim uključivanjem civilnog društva;

73. ponovno izražava punu potporu za dijalog uz posredovanje EU-a te pozdravlja produljenje mandata Petera Sørensena kao posebnog predstavnika EU-a za dijalog između Beograda i Prištine do 29. veljače 2028.;

74. ponovno ističe važnost konstruktivnog angažmana kosovskih i srbijanskih vlasti kako bi se postigao napredak u provedbi Sporazuma o putu prema normalizaciji odnosa između Kosova i Srbije te njegova provedbenog priloga, koji ostaje valjan i pravno obvezujući sporazum za obje strane; poziva i Kosovo i Srbiju da u potpunosti provedu sporazume iz Bruxellesa i Ohrida, uključujući osnivanje Udruženja/Zajednice općina s većinskim srpskim

stanovništvom i zaustavljanje srpskog protivljenja članstvu Kosova u regionalnim i međunarodnim organizacijama, te da izbjegavaju jednostrane mjere zbog kojih bi moglo doći do ugrožavanja procesa dijaloga;

75. osuđuje opetovanu negativnu, agresivnu i šovinističku retoriku srbijanskih političkih vođa usmjerenu na susjedne zemlje i narode, kojom se potkopavaju napori za uspostavu dobrosusjedskih odnosa, među ostalim u pogledu neustavne proslave Dana Republike Srpske, čime se ugrožava stabilnost i teritorijalna cjelovitost Bosne i Hercegovine; poziva Srbiju da se suzdrži od eskalirajućeg diskursa i osigura da su njezine sigurnosne i obrambene politike usklađene s europskim vrijednostima te da se njima poštuju dobrosusjedski odnosi;

76. osuđuje agresivnu i huškačku retoriku koju predsjednik Srbije koristi protiv susjeda kada tvrdi, bez dokaza, da su se Hrvatska, Albanija i Kosovo pripremali za napad na Srbiju i koristi tu tvrdnju kao izgovor za kupnju kineskih nadzvučnih projektila;

77. žali zbog činjenice da Srbija i dalje pokušava izolirati susjednu zemlju Kosovo na međunarodnoj sceni kampanjama protiv njezina priznavanja ili isključivanjem te zemlje iz međunarodnih organizacija; poziva Srbiju da obustavi svoje protivljenje zahtjevu Kosova za članstvom u Vijeću Europe, koje je u suprotnosti sa sporazumom između Kosova i Srbije iz 2013. o normalizaciji odnosa;

78. poziva Srbiju da zauzme aktivniji pristup rješavanju poricanja ratnih zločina i povijesnog revizionizma, posebno u pogledu ratova u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini te na Kosovu; poziva srbijanske vlasti da žrtvama pruže pravdu priznavanjem i poštovanjem sudskih presuda o ratnim zločinima, borbom protiv nekažnjavanja ratnih zločina i pružanjem potpore domaćim tužiteljima u privođenju počinitelja pravdi; oštro osuđuje raširenо javno poricanje međunarodnih presuda za ratne zločine, uključujući poricanje genocida u Srebrenici; poziva na to da se poricanje ratnih zločina i veličanje ratnih zločinaca uključe u kazneni zakon kako bi se kazneno gonio svaki oblik poricanja ratnih zločina utvrđenih presudama Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju i Međunarodnog suda;

79. žali zbog toga što Srbija nije pokazala istinsku predanost rješavanju problema svoje prošlosti te učinkovitoj istrazi i kaznenom progonu ratnih zločina, što se odražava u izostanku podizanja optužnica protiv visokorangiranih osumnjičenika, nepostojanju glavnog javnog tužitelja za ratne zločine od 2023. i raširenom javnom poricanju međunarodnih presuda za ratne zločine, uključujući poricanje genocida u Srebrenici; žali zbog toga što vladajuća stranka i provladine medijske kuće kontinuirano promiču osuđene ratne zločince, čime im se pruža prostor za povijesni revizionizam i govor

mržnje;

80. ponavlja svoje stajalište o važnosti otvaranja i objavljivanja ratnih arhiva i ponovno poziva na otvaranje arhiva bivše Jugoslavije, a posebno na to da se omogući pristup dosjeima bivše jugoslavenske tajne službe (UDBA) i protuobavještajne službe Jugoslavenske narodne armije (KOS) te da se spisi vrate odgovarajućim vladama nasljednicama ako to zatraže;

81. naglašava potrebu za smislenom regionalnom suradnjom u postupanju s ratnim zločinima izbjegavanjem sukoba nadležnosti i osiguravanjem da se ratni zločini kazneno gone bez ikakve diskriminacije, naglašavajući da se sva otvorena pitanja u tom pogledu moraju u potpunosti riješiti;

82. napominje da neriješeni slučajevi „nestalih osoba” i dalje predstavljaju ozbiljan izazov i znatnu prepreku normalizaciji odnosa; potiče Srbiju da pojača napore za pomirenje i zauzme aktivniji pristup; poziva Srbiju da u potpunosti surađuje s pravosudnim tijelima država članica EU-a u istragama ratnih zločina, među ostalim i onih koji uključuju zločine protiv nestalih osoba, te da dostavi sve relevantne informacije koje bi omogućile njihovu identifikaciju; poziva na smislenu bilateralnu suradnju s drugim uključenim državama brzom razmjenom informacija, među ostalim pristupom dokumentaciji i arhivima te rješavanjem slučajeva nestalih osoba, rješavanjem pitanja sukcesije, kaznenim progonom ratnih zločina i povratom kulturnih dobara; potiče Srbiju da konačno donese dugo najavljeni Zakon o nestalim osobama na istinski uključiv i transparentan način;

83. osuđuje korištenje Srpske pravoslavne crkve kao sredstva za širenje utjecaja Srbije diljem regije i poziva vjerske vođe u zemlji da promiču poruke kojima se potiču dobrosusjedski odnosi i razumijevanje među različitim zemljama i religijama u regiji, kao i da aktivno doprinose sprečavanju kulture sukoba; poziva na zaštitu vjerskih manjina u Srbiji i na Kosovu te na osiguravanje pristupa mjestima bogoslužja;

***Socioekonomske reforme***

84. podsjeća da je potpora iz plana reformi i rasta uvjetovana poštovanjem učinkovitih demokratskih mehanizama, uključujući višestranački parlamentarni sustav, slobodne i poštene izbore, pluralističke medije, neovisno pravosuđe, vladavinu prava i ispunjavanje svih obveza u pogledu ljudskih prava i konstruktivnim angažmanom u pogledu normalizacije odnosa s Kosovom; sa zabrinutošću konstatira da je Komisija u siječnju 2026. ipak odobrila prvo oslobađanje sredstava za Srbiju u okviru instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan; poziva Komisiju da objasni kako su ispunjeni preduvjeti; napominje da se pružanjem sredstava Srbiji šalje pogrešna poruka drugim zemljama koje traže članstvo u EU-u

da se sredstva EU-a mogu dobiti bez stvarnog napretka u reformama povezanima s pristupanjem; smatra da bi se europskim financiranjem trebale bolje podupirati demokratske reforme u zemlji; poziva na reprogramiranje relevantnih postojećih i budućih sredstava EU-a kako bi se više sredstava preusmjerilo na potporu pravosudnim reformama, antikorupcijskim mjerama, neovisnim medijima i organizacijama civilnog društva te neovisnom kulturnom sektoru i time podržao njihov rad od ključne važnosti; naglašava da bi potporu koja se usmjerava preko srbijanske vlade trebalo odmah obustaviti s obzirom na nedostatak jasnog i vjerodostojnog napretka u područjima vladavine prava, slobode medija i izbornih uvjeta;

85. napominje da se proces pristupanja EU-u temelji na usklađivanju nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a; naglašava da su potrebni dodatni napori u provedbi reformi upravljanja javnim financijama i javne uprave, kao i u rješavanju i dalje prisutnih ograničenja u području administrativnih kapaciteta kroz kontinuirano ulaganje EU-a u visokokvalitetne okvire za razvoj kapaciteta i razmjenu znanja; poziva Srbiju da pojača napore i poveća ulaganja u socioekonomski razvoj svojih pograničnih regija kako bi se riješio problem depopulacije i osiguralo da stanovnici imaju pristup osnovnim uslugama, uključujući mogućnosti za profesionalni razvoj, zdravstvenu skrb i obrazovanje;

86. poziva EU i zemlje zapadnog Balkana da uspostave okvir za suradnju između Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) i njegovih pandana na zapadnom Balkanu i da brzo zaključe bilateralne radne dogovore s Uredom europskog javnog tužitelja kako bi se osiguralo da Ured europskog javnog tužitelja može učinkovito izvršavati svoje nadležnosti u pogledu sredstava iz instrumenta IPA III i instrumenta za Zapadni Balkan u zemljama primateljicama; poziva na to da se financijska sredstva u okviru budućeg instrumenta Globalna Europa isplaćuju pod strogim uvjetima u pogledu vladavine prava;

87. izražava zabrinutost zbog opsega i područja primjene dodijeljenih ugovora koji su izuzeti iz postojećeg zakonodavnog okvira o javnoj nabavi;

88. pozdravlja prijedlog Komisije za otvaranje pregovora sa Srbijom i drugim zemljama zapadnog Balkana s ciljem njihove integracije u režim EU-a „u roamingu kao kod kuće”; naglašava da bi proširenje područja režima „u roamingu kao kod kuće” na zapadni Balkan donijelo opipljive koristi za građane i poduzeća jer bi se time potaknuli međuljudski kontakti, ojačale gospodarske veze te pružio doprinos obrazovnim razmjenama i turizmu; poziva na brzo donošenje pregovaračkih mandata i pravodobno sklapanje bilateralnih sporazuma s partnerima sa zapadnog Balkana;

89. pozdravlja činjenicu da su banke u Srbiji službeno počele izvršavati prekogranične transakcije u eurima putem sustava jedinstvenog

područja plaćanja u eurima (SEPA);

90. sa žaljenjem primjećuje demografske izazove s kojima se Srbija suočava zbog starenja stanovništva i niskih stopa nataliteta pogoršanih egzodusom mladih potaknutim političkim nesigurnostima i socioekonomskim poteškoćama;

91. poziva Srbiju da ojača zaštitu zdravlja i sigurnosti na radu donošenjem posebnih nacionalnih politika o psihosocijalnim rizicima i rizicima u nastajanju, među ostalim u ekonomiji honorarnih poslova i ekonomiji platformi, te da radnicima zajamči učinkovito pravo na isključivanje; poziva Srbiju da osigura da radnici u kućanstvu budu u potpunosti obuhvaćeni zakonodavstvom o zdravlju i sigurnosti na radu te da budu učinkovito zaštićeni u praksi, među ostalim odgovarajućim mehanizmima inspekcije rada i provedbenim mehanizmima; poziva Srbiju da osigura jednaku plaću za žene i muškarce donošenjem učinkovitih mjera kojima se može ostvariti mjerljiv napredak u smanjenju razlike u plaćama na temelju spola;

92. poziva Srbiju da uskladi svoje zakonodavstvo o pravu na štrajk sa standardima Međunarodne organizacije rada; poziva Srbiju da pojača napore za smanjenje rodno uvjetovanih razlika u zaposlenosti i da promiče mjerljiv napredak u zastupljenosti žena na izvršnim položajima;

93. konstatira da su socijalni dijalog i savjetovanje sa socijalnim partnerima i dalje slabi te poziva vlasti da ojačaju kolektivno pregovaranje, u pravu i praksi, te da iskoriste Instrument za reforme i rast za zapadni Balkan kako bi poduprle izgradnju kapaciteta socijalnih partnera; napominje da isplata sredstava u okviru Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan mora i dalje ovisiti o sudjelovanju socijalnih partnera u izradi programa reformi;

94. ponavlja da Srbija treba povećati transparentnost u pogledu ispitivanja izravnih stranih ulaganja;

***Energija, okoliš, održivi razvoj i povezivost***

95. prima na znanje politički osjetljiv razvoj događaja u pogledu naftnog i plinskog poduzeća Naftna industrija Srbije (NIS) i preobrazbu njegove vlasničke strukture u kontekstu sankcija koje su nametnule Sjedinjene Američke Države i činjenice da je NIS u većinskom vlasništvu ruskih poduzeća Gazprom i Gazprom Neft; prima na znanje angažman i potporu EU-a i Hrvatske u pronalaženju održivog rješenja za tu krizu; smatra da je nužan cilj sigurnosne politike Srbije da se odmakne od ruske energije;

96. poziva srbijanske vlasti da hitno pojačaju napore za diversifikaciju izvora opskrbe plinom, među ostalim boljom međusobnom povezanošću regija, ulaganjima u obnovljivu energiju i usklađivanjem sa strategijom energetske diversifikacije EU-a; žali zbog činjenice da

su, unatoč naporima Srbije da diversificira svoju opskrbu energijom kako bi se odmaknula od Rusije, nedavni pregovori doveli do novog sporazuma s Rusijom o uvozu plina, čime se ugrožava napredak te zemlje prema usklađivanju s energetskom politikom EU-a i postavljaju ozbiljna pitanja o predanosti Srbije smanjenju strateške ovisnosti o ruskim izvorima energije; napominje da se energetska diversifikacija može smatrati dijelom strateške orijentacije zemlje;

97. ponovno ističe važnost zaštite ekoloških standarda u Srbiji, posebno u pogledu rudarskih projekata, uz potpuno poštovanje prava lokalnih zajednica;

98. poziva Srbiju da na odgovarajući i transparentan način nadzire i ocjenjuje ulazna izravna strana ulaganja, posebno u pogledu ekoloških standarda i održivosti; izražava zabrinutost zbog prijavljene degradacije okoliša i društvenih učinaka povezanih s velikim ekstraktivnim projektima, kao i zbog ozbiljnih učinaka rudarskih i industrijskih aktivnosti u koje su uključeni kineski ulagači na okoliš i javno zdravlje, uključujući pojačanu eksploataciju bakra, zlata i drugih rijetkih sirovina u općinama Bor i Majdanpek; naglašava da Srbija pri odobravanju i provedbi takvih projekata mora u potpunosti zaštititi svoj ustavni poredak, osigurati strogo poštovanje ekoloških standarda i zaštititi prava lokalnih i nacionalnih manjinskih zajednica; poziva srbijanske vlasti da osiguraju potpunu transparentnost, preuzimanje odgovornosti i primjenu dužne pažnje u javnoj nabavi, privatizaciji i postupcima davanja koncesija koji uključuju strana poduzeća u državnom vlasništvu, što se odnosi i na kineske izvođače;

99. zabrinut je zbog nedavnih blokada profesionalnih vozača iz zemalja zapadnog Balkana na graničnim prijelazima u schengensko područje u vezi s provedbom EU-ova sustava ulaska/izlaska (EES), kojima se ugrožava egzistencija ljudi u zemljama kandidatkinjama i potencijalno narušavaju lanci opskrbe u EU-u; poziva Komisiju da u bliskoj suradnji s državama članicama procijeni moguća pragmatična i pravno utemeljena rješenja kojima se uspostavlja ravnoteža između operativne stvarnosti u prometnom sektoru i potrebe za očuvanjem cjelovitosti schengenske pravne stečevine, osiguravajući odgovarajuće zaštitne mjere i sprečavajući svaku zlouporabu;

100. poziva Srbiju da uloži veće napore u prenošenje relevantne pravne stečevine u području okoliša i klime te da osigura pravilnu primjenu standarda zaštite okoliša; potiče srbijanske vlasti da poboljšaju transparentnost i procjenu utjecaja na okoliš svih ulaganja, među ostalim iz Kine i Rusije; pozdravlja donošenje Zakona o procjeni utjecaja na okoliš i Zakona o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš; naglašava, međutim, da je učinkovita provedba i dalje ključna, posebno kako bi se osiguralo da svi projekti podliježu potpunim i transparentnim postupcima procjene, da je sudjelovanje javnosti smisleno i pravodobno te da nijedna administrativna praksa ne

omogućuje projektima da zaobiđu sveobuhvatan ekološki nadzor;

101. poziva Srbiju da ubrza usklađivanje s Direktivom o pticama i Direktivom o staništima te da znatno poveća napore za utvrđivanje i prethodno određivanje područja za mrežu Natura 2000 kako bi se ispunile temeljne obveze iz poglavlja 27, te da proširi zaštićena područja i učinkovito upravlja njima, među ostalim jačanjem borbe protiv kriminala povezanog s divljim biljnim i životinjskim vrstama; izražava zabrinutost zbog sve većeg pritiska ekstraktivnih industrija na visokovrijedna područja biološke raznolikosti, uključujući zaštićena područja i šumske ekosustave starog rasta; ponovno izražava žaljenje zbog nedostatka djelovanja u pogledu onečišćenja, uključujući onečišćenje rijeke Dragovištice, iz aktivnih rudnika u regiji te zbog štetnog učinka tog onečišćenja na zdravlje lokalnog stanovništva i okoliš;

°

° °

102. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi predsjedniku Europskog vijeća, Komisiji, potpredsjednici Komisije / visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te vladama i parlamentima država članica, kao i da je da prevesti na srpski jezik i proslijedi predsjedniku, vladi i Narodnoj skupštini Srbije.